

[Axel Sørensen.]

lige økonomiske forhold. For at skabe økonomiske muligheder for de familier, som nu engang har fået etableret sig med et sådant for lille jordbrug, bør man i de brug, hvor staten er prioritetsghaver, snarest lade foretage en undersøgelse måske igennem husmandsbrugskommissionerne af, om der ønskes suppleringslån med henblik på en større produktion på det husdyrbrugsmæssige område.

Jeg tænker her på, at der gennem landøkonomiske oplysninger er givet disse mennesker mulighed for at skabe en større produktion blot i kraft af, at de havde lidt større og bedre bygninger. Såfremt den nystartede realkreditfond ikke kan magte en sådan opgave, burde staten i de brug, hvor den er førsteprioritetshaver, tage opgaven op.

I lovforslaget foreslås udlånene forhøjet med henholdsvis 2 000 kr. til jordkøb og 4 000 kr. til opførelse af bygninger, en forhøjelse, der mere må ses på baggrund af en konstateret prisstigning end på at skaffe større produktionsplads i de nye statshusmandsbrug. Jeg vil dog gerne bringe landbrugsministeren en tak, fordi man bringer nogle nye bygningstyper frem til anvendelse i landbrugsbyggeriet vedrørende familiebrug. Vi trænger i høj grad til tekniske og arbejdsbesparende ændringer inden for vort landbrugsbyggeri, og netop på dette område burde staten virke vejledende og fremmende af hensyn til dem, der ønsker at etablere sig; det kan jo erfaringsmæssigt have sin betydning, og det vil det ikke mindst kunne have, hvis den nedsatte landbrugskommission inden længe kan afgive betænkning om brugsstørrelser ved fremtidig jordudstyknings.

Uden en mere rationel jordfordeling og udstykning løses vel næppe heller det aktuelle medhjælperpørgsmål. Her mener jeg at en stærkere udnyttelse af forkøbsretten ville være et middel, og at den anvendte praksis med, at ethvert køb og salg af jord til udstykning skal kunne hvile i sig selv, bør forlades. Statens jordlovsudvalg bruger denne praksis, og det har været en hindring for udnyttelse af forkøbsretten. Den dag, man virkelig skal fremme jordfordelingen, tror jeg man må forlade det princip for en tid.

Så vil jeg gerne takke den højtærede landbrugsminister for den tilføjelse, der er kommet til § 2 i lovforslaget og går ud på, at der ved opførelse af bygninger på de nyoprettede brug kan stilles 7 000 kr. til rådighed til sanitære og tekniske formål, herunder også til indlæggelse af centralvarme. Det samme gælder det beløb på 300 kr., som stilles til rådighed for hensigtsmæssig og smuk læplantning omkring de nye landbohjem.

Det radikale venstre kan foruden disse forbedringer også tiltræde, at der som følge af de nye konverteringsbestemmelser sker en ajourføring og en ændring af efterbetalingskravet for den part af lånet, der var rentefrihed for, således at den forskel, der har været i forholdet ved ejerskifte og frivillig konvertering af lån, fremtidig kan ophæves som følge af den foreslåede hjemmel, der gør det muligt for statens jordlovsudvalg helt eller delvis at kvittere et til lånet knyttet tilsvarende for rentebetaling; det vil her komme til at dreje sig om forholdsvis ældre lån.

Og så vil jeg til slut kun henstille, at man i administrationen i højere grad søger at fremme sagerne. Husk, at der er tale om en ny produktion og et nyt initiativ, som ikke bør hæmmes ved for stor sendrægtighed fra centraladministrationens side.

O. Mathiasen: Jeg forstår det foreliggende lovforslag på den måde, at det væsentligst drejer sig om en ajourføring af de lånebeløb, som af staten stilles til rådighed for oprettelse af statshusmandsbrug. Det er klart, at en forhøjelse af disse beløb er nødvendig i betragtning af de store stigninger, der stadig foregår på jord og byggeri, stigninger, som ikke mindst har fundet sted i det sidst forløbne år.

Jeg kan ikke helt bedømme, om de foreslåede forhøjelser fuldt ud dækker de stedfundne prisforhøjelser. Jeg har set de af statistisk departement udførte beregninger, hvorefter byggeomkostningerne ved et sådant husmandsbrug i 1959 har været ca. 89 000 kr., men i 1960 er steget til ca. 93 000 kr., d. v. s. en stigning på ca. 4,31 pct., og det svarer, så vidt jeg kan se, så nogenlunde til de foreslåede forhøjelser. Jeg forstår i øvrigt, at lovforslaget er i overensstemmelse med den betænkning,